

Najdroższa inwestycja w obszarze kultury

Budowa Muzeum Historii Polski

EWA MICHALSKA, ŁUKASZ RÓG

Budowa siedziby Muzeum Historii Polski okazała się jedną z najdłużej trwających inwestycji w dziedzinie kultury finansowanych z budżetu państwa oraz prawdopodobnie jedną z najdroższych. Od momentu utworzenia Muzeum w 2006 r. do czasu zakończenia prac budowlanych w 2023 r. upłynęło 17 lat, a koszty realizacji projektu (wraz z wystawą stałą) przekroczą 1,2 mld zł. Najwyższa Izba Kontroli dwukrotnie – w ramach kontroli planowych w 2015 r. i w 2022 r. – sprawdzała budowę placówki, przy czym ostatnie badanie skoncentrowano wyłącznie na ocenie rzetelności przygotowania i wykonania inwestycji oraz wystawy stałej. Artykuł prezentuje najważniejsze ustalenia NIK.

Wstęp

Państwowa instytucja kultury pod nazwą Muzeum Historii Polski w Warszawie¹ została utworzona 2 maja 2006 r. Zgodnie ze statutem do zakresu działania Muzeum należy zapewnienie powszechnego, trwałego, nieskrępowanego i otwartego dostępu do polskiego dorobku historycznego, humanistycznego, kulturalnego i artystycznego. Wprawdzie z art. 5 ust. 4 ustawy z 21 listopada

1996 r. o muzeach² nie wynika wprost obowiązek zapewnienia stałej siedziby tworzonemu muzeum³, jednak wydaje się oczywiste, że realizacja powyższych celów tego wymaga.

Do 2015 r. wsparcie budowy stałej siedziby Muzeum odbywało się w formie dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji. Natomiast w 2015 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie

¹ Zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 2.5.2006 w sprawie utworzenia i nadania statutu Muzeum Historii Polski w Warszawie (Dz. Urz. MKiDN z 2015 r. poz. 24); dalej Muzeum lub MHP.

² Dz.U. z 2022 r. poz. 385.

³ Zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o muzeach podmioty tworzące muzea są obowiązane: zapewnić środki potrzebne do utrzymania i rozwoju muzeum oraz bezpieczeństwo zgromadzonym zbiorom, sprawować nadzór nad muzeum.

ustanowienia programu wieloletniego „Budowa Muzeum Historii Polski”⁴, który był trzykrotnie (w 2017 r., 2018 r. i 2021 r.) zmieniany. W wyniku tych zmian określono koszt inwestycji na kwotę 757 270 tys. zł, a termin jej zakończenia – na maj 2023 r.⁵

Budowa siedziby Muzeum była dwukrotnie przedmiotem zainteresowania Najwyższej Izby Kontroli. W 2015 r. Izba przeprowadziła kontrolę „Budowa muzeów w Polsce w latach 2007–2015”, w ramach której zbadano m.in. budowę siedziby MHP⁶, zaś w 2022 r. kontrolę planową „Budowa Muzeum Historii Polski”, która dotyczyła wyłącznie tej inwestycji. Pytanie definiujące cel główny badania brzmiało: czy budowa siedziby i wystawy stałej Muzeum Historii Polski była właściwie przygotowana i realizowana? Wyniki kontroli, którą objęto lata 2016–2022 (do dnia zakończenia czynności), zostały zaprezentowane w Informacji o wynikach kontroli, zatwierdzonej przez Prezesa NIK 12 stycznia 2023 r.⁷

Poniżej zaprezentowano najważniejsze ustalenia kontroli z 2022 r.⁸ Odniesiono się również do wyników kontroli z 2015 r., które dotyczyły budowy Muzeum⁹.

Przygotowanie i realizacja inwestycji Niewykorzystana koncepcja architektoniczno-urbanistyczna

W wypadku inwestycji finansowanych z budżetu państwa obowiązuje zasada wyrażona w art. 134 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁰, że łączna kwota środków z tego budżetu nie może być wyższa niż wartość kosztorysowa inwestycji określona przy rozpoczęciu jej realizacji, obejmująca koszty: przygotowania do realizacji, robót budowlanych, nadzoru nad wykonywaniem robót budowlanych i pierwszego wyposażenia, z uwzględnieniem warunków dokonywania wydatków przez państwowe jednostki budżetowe i zasad udzielania dotacji na realizację inwestycji innym jednostkom. Natomiast szczegółowy sposób i tryb finansowania inwestycji z budżetu państwa, w tym ustalenia wysokości dotacji w kolejnych latach prowadzenia inwestycji, określa rozporządzenie Rady Ministrów z 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa¹¹.

Jak wykazała kontrola NIK z 2015 r., 6 kwietnia 2009 r., trzy lata po utworzeniu Muzeum ogłosiło międzynarodowy

⁴ Dalej PW „Budowa MHP” lub Program.

⁵ Otwarcie Muzeum planowane jest na 28.9.2023 r.

⁶ Dalej kontrola NIK z 2015 r.; nr ewid. 213/2015/P/15/026/KNO, <<https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/15/026/>>.

⁷ Dalej kontrola NIK z 2022 r.; nr ewid. 169/2022/P/22/018/KNO, <<https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/22/018/KNO/>>.

⁸ Opracowane na podstawie Informacji o wynikach tej kontroli.

⁹ Na podstawie danych zawartych w Informacji o wynikach kontroli, a w wypadku gdy część ustaleń nie została w niej zwarta (z uwagi na to, że MHP było jednym z pięciu kontrolowanych muzeów) odwołano się do wystąpienia pokontrolnego skierowanego do Dyrektora Muzeum oraz do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

¹⁰ Dz.U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.; dalej ustawa o finansach publicznych.

¹¹ Dz.U. nr 238, poz. 1579; dalej rozporządzenie w sprawie finansowania inwestycji z budżetu państwa.

konkurs architektoniczny na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej siedziby w lokalizacji Jazdów – Trasa Łazienkowska. Już wcześniej dokonywano zakupów inwestycyjnych, nabywając m.in. muzealia oraz samochód¹². 6 grudnia 2009 r. ogłoszono wyniki konkursu – przyznano trzy nagrody i trzy wyróżnienia (zwycięzca otrzymał 281,5 tys. zł, drugi projekt – 115,2 tys. zł, trzeci – 77,3 tys. zł, a wyróżnione – 40 tys. zł). Z autorem zwyciężskiej pracy Muzeum prowadziło negocjacje, które nie doprowadziły do zawarcia umowy, w związku z czym projekt nie doczekał się realizacji. Łączne wydatki związane z projektem architektonicznym siedziby Muzeum w lokalizacji Jazdów – Trasa Łazienkowska wyniosły 4188,9 tys. zł¹³. Kontrola NIK z 2015 r. wykazała ponadto, że w latach 2007–2015 (I półrocze) Muzeum nie miało zapewnionych środków na budowę stałej siedziby. W 2010 r. podjęto decyzję o wstrzymaniu finansowania budowy i MHP zostało usunięte z listy projektów priorytetowych, które miały być realizowane ze środków Unii Europejskiej. W wyniku wstrzymania dalszego finansowania inwestycji przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN), Muzeum zawiesiło negocjacje z pracownią architektoniczną oraz nie kończyło procedur prawnych mających na celu pozyskanie terenu pod budowę. Następnie w 2011 r. ogłosiło

i rozstrzygnęło konkurs na „Koncepcję plastyczno-przestrzenną ekspozycji stałej Muzeum Historii Polski”, w którym nagrodą było zaproszenie do negocjacji. Umowa ze zwycięzcą została podpisana 7 listopada 2016 r.

Dla budowy stałej siedziby Muzeum istotne konsekwencje miało podjęcie w 2015 r. przez ówczesną Prezes Rady Ministrów decyzji o nowej lokalizacji, na terenie kompleksu Cytadeli Warszawskiej. W jej następstwie 21 lipca 2015 r. Minister Obrony Narodowej i Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Minister), z udziałem Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie i MHP, podpisali list intencyjny w sprawie budowy siedziby Muzeum, w którym wskazano m.in. na decyzję Prezes Rady Ministrów o zlokalizowaniu siedziby Muzeum na terenie kompleksu Cytadeli Warszawskiej, obok nowej siedziby Muzeum Wojska Polskiego.

Należy zaznaczyć, że Cytadela Warszawska stanowiła obszar zamknięty (kompleks wojskowy K-0009), uznany za niezbędny dla obronności i bezpieczeństwa państwa (kompleks zaliczono do obiektów kategorii I – szczególnie ważnych). Wiązało się to z określonymi komplikacjami przy realizacji inwestycji, w tym przede wszystkim z koniecznością opuszczenia Cytadeli przez różne znajdujące się tam instytucje i jednostki, co jak wskazała Izba w Informacji o wynikach kontroli

¹² Wystąpienie pokontrolne do Dyrektora MHP z 15.9.2015, skierowane po kontroli NIK z 2015 r., s. 3-4; <<https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/15/026/KNO/>>.

¹³ Tamże, s. 5. Wydatki związane były z pracami przygotowawczymi do przeprowadzenia konkursu, jego organizacją oraz wypłatą kwot z tytułu nagród i wyróżnień. Ponadto Muzeum zlecało realizację dodatkowych opracowań związanych z lokalizacją Jazdów – Trasa Łazienkowska.

„Przygotowanie i realizacja budowy Muzeum Wojska Polskiego”, zostało zakończone 31 marca 2020 r.¹⁴

Ustanowienie programu wieloletniego i jego zmiany

Po decyzji o nowej lokalizacji siedziby Muzeum konieczne stało się zapewnienie finansowania jej budowy. W tym wypadku skorzystano z możliwości ustanowienia programu wieloletniego, o czym mowa w art. 136 ust. 2 ustawy o finansach publicznych. 21 lipca 2015 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia PW „Budowa MHP”. W Programie założono m.in., że inwestycja zostanie zrealizowana w latach 2016–2019, a jej łączny koszt wyniesie 310 000 tys. zł. Powierzchnia budynku MHP miała wynieść ok. 24 000 m², wystawy stałej – ok. 7000 m², a wystaw czasowych – ok. 1500 m². Plan finansowy PW „Budowa MHP” z 2015 r. został określony „na podstawie kosztów realizowanych inwestycji o podobnej złożoności” oraz „kosztów rynkowych robót z dnia opracowania”. Wskazano, że „dalsze przybliżenie i urealnienie wyceny będzie możliwe w miarę postępu prac projektowych”. Ponadto w Programie zapisano, że plan finansowy „prezentuje wstępny szacunek przewidywanych nakładów”, „do kalkulacji przyjęto ceny aktualne na dzień sporządzenia Programu, pominięto ewentualny wpływ inflacji oraz inne możliwe czynniki zmian ceny”, a także, iż: „celem sporządzenia planu finansowego było określenie maksymalnej

wysokości środków pieniężnych, niezbędnych do realizacji Programu – w tym celu kierowano się zasadą ostrożności, zgodnie z którą ujmowano wszystkie zdarzenia, które mogą, lecz nie muszą wystąpić; działania, dla których ceny jednostkowe ujmowane były w przedziałach, wyceniono w oparciu o górne wartości”¹⁵.

Projekt Programu opracowało MHP, jednak jak wykazała kontrola NIK z 2022 r., zrobiło to nierzetelnie, bowiem założenia Programu odnosiły się do innej lokalizacji, tj. nad Trasą Łazienkowską, w okolicy Zamku Ujazdowskiego w Warszawie. Pomimo że z lokalizacją na terenie kompleksu Cytadeli Warszawskiej wiązało się istotne ryzyko, nie dokonano jego analizy. Założono przeprojektowanie i zmniejszenie planowanego budynku Muzeum Wojska Polskiego (MWP) do potrzeb MHP, z maksymalnym wykorzystaniem istniejącej dokumentacji projektowej i uzyskaniem zamiennych pozwoleń konserwatorskich oraz pozwoleń na budowę. Nie przeanalizowano jednak możliwości adaptacji na potrzeby MHP pierwotnego budynku Muzeum Wojska Polskiego.

Nierzetelne opracowanie projektu PW „Budowa MHP” skutkowało tym, że jego założenia były niemożliwe do osiągnięcia w zakładanym czasie oraz przy planowanych kosztach. Terminy określone w „Harmonogramie realizacji Programu” nie uwzględniały m.in. tego, że Muzeum nie posiadało prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, które uzyskało dopiero 5 maja 2016 r.

¹⁴ <<https://bip.nik.gov.pl/kontrola/P/20/034/KON/>>, s. 41.

¹⁵ Program..., op.cit., s. 25-26?

Nie posiadało także decyzji o pozwoleniu na budowę – 31 maja 2016 r. MHP uzyskało decyzję o przeniesieniu pozwolenia na budowę (wydaną dla MWP), a 24 maja 2017 r. decyzję o zamiennym pozwoleniu na budowę. Ponadto dopiero 31 sierpnia 2017 r. nieruchomość została wydzielona przez Ministerstwo Obrony Narodowej na potrzeby budowy MHP. Z powyższych względów konieczna stała się zmiana PW „Budowa MHP”.

Minister Obrony Narodowej oraz Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z udziałem MWP i MHP, 4 października 2017 r. zawarli umowę w sprawie budowy nowej siedziby Muzeum Wojska Polskiego i Muzeum Historii Polski na terenie Cytadeli Warszawskiej. Strony zobowiązały się m.in. do ścisłej współpracy i wymiany wszelkich informacji niezbędnych do realizacji inwestycji, w szczególności do zapewnienia niezbędnych tytułów prawnych wymaganych do zgodnego z prawem i potrzebami ich przygotowania do momentu uzyskania ostatecznej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie oraz określenia zasad współistnienia obu Muzeów po zakończeniu przedsięwzięcia.

Rada Ministrów podjęła 17 października 2017 r. uchwałę zmieniającą PW „Budowa MHP”. Przed zmianą Programu, 15 lipca 2016 r., Dyrektor MHP zwrócił się do Ministra o wyrażenie zgody na zmianę wielkości projektowanej powierzchni

siedziby do ok. 45 000 m² oraz poinformował o szacunkowych kosztach budowy (380 000 tys. zł), na co Minister 20 lipca 2016 r. wyraził zgodę. Natomiast sekretarz stanu w MKiDN wyraził zgodę na zawarcie przez MHP umowy z projektantem, mimo niezapewnienia w odpowiedniej wysokości środków finansowych na to zadanie w PW „Budowa MHP” (z 2015 r.). W Informacji o wynikach kontroli (po kontroli w 2022 r.) Izba oceniła powyższe działania Ministra oraz sekretarza stanu w MKiDN jako nierzetelne.

Jeszcze przed pojęciem uchwały przez Radę Ministrów 6 października 2017 r. MHP ogłosiło przetarg na wybór generalnego wykonawcy inwestycji, którego zakończenie było pierwotnie planowane na grudzień 2017 r. Wpłynęły trzy oferty, które zostały otwarte 31 stycznia 2018 r. Poinformowano wówczas, że MHP zamierza przeznaczyć na realizację zamówienia 483 277 tys. zł brutto. Pomimo że ceny złożonych ofert przewyższały kwotę, jaka została przeznaczona na sfinansowanie zamówienia, postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego nie zostało unieważnione przez zamawiającego (Muzeum)¹⁶, które wystąpiło o zmianę uchwały Rady Ministrów w celu zwiększenia limitu wydatków na PW „Budowa MHP”. Biorąc pod uwagę opisane wyżej okoliczności, 20 marca 2018 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie

---

¹⁶ Art. 93 ust. 1 pkt 4 obowiązującej wówczas ustawy z 29.1.2004 – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.) stanowił, że zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli cena najkorzystniejszej oferty lub oferta z najniższą ceną przewyższa kwotę, którą zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, chyba że zamawiający może zwiększyć tę kwotę do ceny najkorzystniejszej oferty.

zmiany PW „Budowa MHP”. W uzasadnieniu wskazano m.in. konieczność kontynuowania postępowania przetargowego związanego z budową Muzeum. Zwiększenie kwoty finansowania miało umożliwić rozstrzygnięcie przetargu, wybór Generalnego Wykonawcy oraz zawarcie umowy z oferentem. Kluczowe zmiany polegały na podwyższeniu limitu wydatków do 757,27 mln zł oraz wydłużeniu okresu realizacji Programu do lutego 2021 r. (zgodnie z harmonogramem powstania stałej siedziby Muzeum w lutym 2021 r. miało nastąpić uzyskanie pozwolenia na użytkowanie i otwarcie budynku Muzeum).

Kolejne zmiany PW „Budowa MHP” dokonano uchwałą Rady Ministrów 1 lutego 2021 r., kiedy było oczywiste, że wcześniejszych założeń nie udało się osiągnąć. Wydłużono okres realizacji Programu do 2023 r., natomiast nie podwyższono limitu wydatków. Powodem było to, że Centrum Analiz Strategicznych¹⁷, powołując się na art. 134 ufp i § 5 rozporządzenia w sprawie finansowania inwestycji z budżetu państwa¹⁸, wyraziło wątpliwość, podzieloną przez Ministerstwo Finansów, dotyczącą wydzielenia w ramach programu wieloletniego poszczególnych części inwestycji na potrzeby

określenia czasu rozpoczęcia budowy i – w konsekwencji – możliwości zwiększenia wartości kosztorysowej. W uzasadnieniu zmiany uchwały Rady Ministrów wskazano zatem, że w latach 2020–2023, poza Programem, ze środków Ministra będą równolegle wykonywane konieczne prace dodatkowe na planowaną kwotę 173 322 tys. zł¹⁹.

W Informacji o wynikach kontroli opracowanej po badaniu z 2022 r. Izba wskazała, że w wyniku kolejnych modyfikacji Programu (uchwały Rady Ministrów z 2018 r. i 2021 r.) zwiększono powierzchnię budynku do 44 856 m² oraz koszt inwestycji do 757,3 mln zł, a także zmieniono termin jej zakończenia na maj 2023 r. Zaznaczyła też, że faktyczny koszt inwestycji będzie większy ze względu na wydatki poniesione i planowane poza Programem w wysokości 176 mln zł, nieobejmujące jednakże całości roszczeń Generalnego Wykonawcy inwestycji, określanych na kwotę 123 mln zł. Ponadto Izba wskazała, że nie są znane całościowe koszty budowy wystawy stałej Muzeum Historii Polski w związku z niewyłonieniem jej wykonawcy; najniższa złożona do 30 grudnia 2022 r. oferta opiewała na 647,5 mln zł, przy przeznaczonej na ten cel kwocie ok. 267 mln zł²⁰.

¹⁷ Obecnie Rządowe Centrum Analiz i funkcjonuje w ramach Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

¹⁸ Przepis ten wyraża zasadę sformułowaną w art. 134 u.f.p. i stanowi, że łączna kwota środków z budżetu państwa nie może być wyższa niż wartość kosztorysowa inwestycji określona przy rozpoczęciu jej realizacji, obejmująca koszty: przygotowania do realizacji, robót budowlanych, nadzoru nad wykonywaniem robót budowlanych i pierwszego wyposażenia.

¹⁹ Na kwotę 173 322 tys. zł składają się planowane koszty związane z: robotami dodatkowymi do wykonania przez generalnego wykonawcę inwestycji – 45 772 tys. zł; kontynuacją budowy budynku – 55 405 tys. zł; kontynuacją prac projektowych i nadzoru – 8068 tys. zł; kontynuacją zakupu wyposażenia – 8839 tys. zł; kontynuacją budowy wystawy stałej – 55 238 tys. zł.

²⁰ Informacja o wynikach kontroli *Budowa...*, op.cit., s. 8.

Nadzór i kontrola nad inwestycją

Zgodnie z § 5 uchwały Rady Ministrów z 21 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia PW „Budowa MHP” realizację Programu nadzoruje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Odbywało się to w trybie i na zasadach określonych w zarządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 30 października 2013 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad jednostkami objętymi częścią 24. budżetu państwa²¹. Na podstawie jego przepisów nadzór nad realizacją PW „Budowa MHP” został powierzony Departamentowi Dziedzictwa Kulturowego oraz Departamentowi Finansowemu Ministerstwa. Ponadto zarządzeniem z 8 lipca 2016 r.²² Minister ustanowił Pełnomocnika Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do spraw budowy siedziby Muzeum Historii Polski w Warszawie (Pełnomocnik), który podlegał bezpośrednio Ministrowi. Do jego zadań należało m.in. reprezentowanie Ministra w sprawach dotyczących budowy Muzeum, w tym wypełnienia harmonogramu i wskaźników określonych w PW „Budowa MHP”.

Kontrola NIK z 2022 r. wykazała, że departamenty Ministerstwa właściwie wykonywały zadania określone w zarządzeniu w sprawie nadzoru. Izba stwierdziła natomiast, że Pełnomocnik nieprawidłowo realizował obowiązek dotyczący przedstawiania Ministrowi kwartalnych sprawozdań ze swojej działalności w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po ostatnim miesiącu, którego dotyczy sprawozdanie. Sprawozdania za III i IV kwartał 2016 r. wpłynęły do MKiDN 10 marca 2017 r., natomiast te za II, III i IV kwartał 2017 r. – 5 lutego 2018 r. Ponadto tylko niektóre sprawozdania²³ złożone przez Pełnomocnika zostały udostępniane komórkom organizacyjnym MKiDN sprawującym nadzór nad realizacją PW „Budowa MHP” w trybie zarządzenia w sprawie nadzoru.

NIK stwierdziła, że w latach 2016–2022 (I półrocze) nie przeprowadzono w Muzeum żadnej kontroli na zasadach i w trybie określonych w ustawie z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej²⁴. Natomiast miało miejsce 15 wizyt i spotkań w biurze MHP oraz w Cytadeli Warszawskiej dotyczących budowy Muzeum²⁵, których przedmiotem były kwestie związane

²¹ Dz. Urz. MKiDN poz. 43; dalej zarządzenie w sprawie nadzoru. Należy zaznaczyć, że w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego po przeprowadzeniu kontroli „Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego”, NIK uznała za nieprawidłowość m.in. niezaktualizowanie zarządzenia w sprawie nadzoru i kontroli nad jednostkami objętymi częścią 24 budżetu państwa i sformułowała wniosek pokontrolny o dokonanie aktualizacji tego zarządzenia. <<https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/22/001/KNO/>>.

²² Zarządzenie z 8.7.2016 w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do spraw budowy siedziby Muzeum Historii Polski w Warszawie (Dz. Urz. MKiDN poz. 46).

²³ Za okresy: lipiec–październik 2016 r., październik–grudzień 2016 r. oraz II–IV kwartał 2017 r.

²⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 224.

²⁵ Po kontroli NIK z 2015 r. w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Ministra Izba sformułowała wniosek pokontrolny o wzmoczenie nadzoru nad muzeami budującymi siedziby w celu zapewnienia terminowej i zgodnej z przyjętymi założeniami realizacji zadań przez m.in. zwiększenie częstotliwości przeprowadzanych inspekcji i kontroli.

m.in. z wmurowaniem kamienia węgielnego czy budową ogrodzenia i drogi tymczasowej przez MWP.

W Informacji o wynikach kontroli opracowanej po kontroli NIK w 2022 r. Izba oceniła, że Minister sprawował nadzór nad realizacją PW Budowa MHP w zakresie i trybie określonym w zarządzeniu w sprawie nadzoru, prawidłowo przekazując i rozliczając środki publiczne. Jednakże nie zapewnił, mimo podejmowanych działań, terminowego składania przez Pełnomocnika kwartalnych sprawozdań z jego działalności²⁶.

Realizacja inwestycji przez Muzeum

Jak wykazała ostatnia kontrola NIK, Muzeum jako inwestor, co do zasady, prawidłowo zorganizowało proces budowy, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane²⁷, zapewniając także kompletną dokumentację i wyznaczając podmioty i osoby odpowiedzialne. Jednocześnie, zdaniem Izby, przedsięwzięcie inwestycyjno-budowlane nie było właściwie realizowane, przy czym wynikało to zarówno z przyczyn zależnych, jak i niezależnych od Muzeum²⁸. Należy zaznaczyć, że organizacja procesu budowy nie jest tożsama

z samą budową siedziby MHP i wystawy stałej. Jako główne nieprawidłowości po stronie Muzeum NIK wskazała: niezapewnienie synchronizacji prac projektowych dotyczących budynku i wystawy stałej; niezapewnienie terminowego sporządzenia i odbioru projektu wykonawczego wystawy stałej; niewłaściwe przygotowanie i/lub przeprowadzenie wyboru Generalnego Wykonawcy inwestycji oraz wykonawcy wystawy stałej²⁹. Warto bliżej odnieść się do dwóch ostatnich kwestii.

MHP wszczęło postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na wykonanie prac budowlanych siedziby 11 października 2017 r. Wykonawcy wnieśli odwołania do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej (KIO) 23 października 2017 r. Po ich rozpoznaniu, wyrokiem z 30 listopada 2017 r., KIO wszystkie uwzględniła i nakazała zamawiającemu (Muzeum) dokonanie stosownych zmian w treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ) oraz w treści załącznika nr 3 do SIWZ (wzorzec umowy). W związku z uwzględnieniem odwołań KIO zasądziło od zamawiającego na rzecz odwołujących się kwotę 83 600 zł³⁰.

²⁶ Informacja o wynikach kontroli *Budowa...*, op.cit., s. 8.

²⁷ Dz.U. z 2023 r. poz. 682, ze zm. Art. 18 ust. 1 Prawa budowlanego stanowi, że do obowiązków inwestora należy zorganizowanie procesu budowy, z uwzględnieniem zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a w szczególności zapewnienie: opracowania projektu budowlanego i stosownie do potrzeb, innych projektów, objęcia kierownictwa budowy przez kierownika budowy, opracowania planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, wykonania i odbioru robót budowlanych, w przypadkach uzasadnionych wysokim stopniem skomplikowania robót budowlanych lub warunkami gruntowymi, nadzoru nad wykonywaniem robót budowlanych przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych.

²⁸ Jako czynniki zewnętrzne, które wpłynęły na opóźnienia w realizacji przedsięwzięcia inwestycyjno-budowlanego NIK wskazała w szczególności stan epidemii spowodowanej przez koronawirusa SARS-CoV-2.

²⁹ Informacja o wynikach kontroli *Budowa...*, op.cit., s. 11-12.

³⁰ Wyrok KIO z 30.11.2017, sygn. akt: KIO 2219/17, KIO 2228/17, KIO 2232/17, KIO 2234/17; <<https://www.saos.org.pl/judgments/353678>>.

Publiczne otwarcie ofert nastąpiło 31 stycznia 2018 r. Muzeum poinformowało wówczas, że na realizację zamówienia zamierza przeznaczyć 483 277 tys. zł brutto, jednak złożone oferty przewyższały tę kwotę³¹. Oznaczało to, że Muzeum mogło unieważnić postępowanie bądź zwiększyć kwotę, jaką zamierzało przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia do wysokości najkorzystniejszej oferty³². Jak wyżej wskazano, MHP wystąpiło do Ministra o zwiększenie limitu wydatków na program wieloletni, a Rada Ministrów uchwałą z 20 marca 2018 r. podwyższyła limit wydatków na jego wykonanie do kwoty 757,27 mln zł oraz wydłużyła okres realizacji do 2021 r.

Powołana przez Dyrektora Muzeum komisja przetargowa 23 marca 2018 r. odrzuciła ofertę z najkorzystniejszą ceną (565 480 tys. zł) z uwagi na błędy w prezentacji cen częściowych (mające, jak się okazało, charakter oczywistej omyłki rachunkowej) i wybrała ofertę z ceną 565 800 tys. zł. Wykonawcy wnieśli odwołania do Prezesa KIO 3 kwietnia 2018 r. W wyroku z 24 kwietnia 2018 r.³³ KIO nakazała MHP m.in. unieważnienie czynności

wyboru oferty najkorzystniejszej, unieważnienie czynności odrzucenia oferty Budimex SA, poprawienie oczywistych pomyłek rachunkowych oraz powtórzenie czynności badania i oceny ofert. Jednocześnie zasądziło od zamawiającego (Muzeum) na rzecz odwołujących się kwotę 43 600 zł³⁴.

Ostatecznie, w wyniku ponownego badania i oceny ofert, komisja przetargowa 15 maja 2018 r. wybrała ofertę Budimex SA w Warszawie (Budimex), a 30 maja 2018 r. podpisano z tym wykonawcą umowę na budowę MHP wraz z infrastrukturą techniczną na kwotę 565 480 tys. zł. Budowa miała zakończyć się 13 lutego 2021 r. Aneks nr 1 do umowy, zwiększający wynagrodzenie wykonawcy do kwoty 566 990 tys. zł, podpisano 20 maja 2019 r.³⁵. Ponadto wprowadzono do niej zmiany obejmujące: przesunięcie terminów wykonania konstrukcji budynku – z 30 maja 2019 r. na 30 listopada 2019 r., wykonanie stanu surowego zamkniętego z niezbędnymi pracami instalacyjnymi umożliwiającymi rozpoczęcie prac związanych z wystawą stałą – z 2 października 2019 r. na 2 marca 2020 r., przy czym nie zmieniono terminu zakończenia budowy.

³¹ Złożone oferty opiewały kolejno na kwoty: 565 480 tys. zł, 565 800 tys. zł i 635 655 tys. zł.

³² Art. 93 ust. 1 pkt 4 obowiązującej wówczas ustawy z 29.1.2004 – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.) stanowił, że zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli cena najkorzystniejszej oferty lub oferta z najniższą ceną przewyższa kwotę, którą zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, chyba że zamawiający może zwiększyć tę kwotę do ceny najkorzystniejszej oferty.

³³ Wyrok KIO z 24.4.2018, sygn. akt: KIO 624/18, KIO 645/18, <<https://www.portalzp.pl/2018/kio-62418-kio-64518-wyrok-dnia-24-kwietnia-2018-r.-14362.html>>.

³⁴ Zatem koszty z tytułu niezgodnych z przepisami ustawy o prawie zamówień publicznych czynności zamawiającego podjętych w postępowaniu o udzielenie zamówienia wyniosły łącznie 127 200 zł, co jednak w sumie wydatków poniesionych na inwestycję wydaje się kwotą niewielką.

³⁵ Uzasadnieniem podpisania aneksu nr 1 były: konieczność wywiezienia dużych ilości niewypałów i niewybuchów, prace archeologiczne oraz niesprzyjające warunki pogodowe.

Budimex wniósł 31 października 2019 r. o kolejną zmianę postanowień umowy, przez zawarcie aneksu nr 2, obejmującego m.in. wydłużenie terminu jej realizacji, w tym terminu zakończenia prac (całkowite zakończenie wykonania) do 30 listopada 2022 r. oraz zwiększenie wynagrodzenia o łączną kwotę 28 271,5 tys. zł netto³⁶. Negocjacje pomiędzy Muzeum a Budimeksem w sprawie zawarcia aneksu nr 2 trwały od końca listopada 2019 r. i nie zostały zamknięte do zakończenia kontroli NIK, tj. do 1 sierpnia 2022 r. Natomiast 19 marca 2021 r. Budimex złożył do Sądu Polubownego przy Prokuraturze Generalnej³⁷ wniosek o przeprowadzenie mediacji, przy czym wartość przedmiotu sporu określono na kwotę 123 004 tys. zł (brutto). Dzięki niej 6 lipca 2022 r. zawarto ugodę, zgodnie z którą realizacja inwestycji miała zakończyć się do 31 lipca 2023 r., a wszelkie spory wynikające z umowy bądź ugody miały być rozstrzygane przez Zespół Orzekający, działający

przy Sądzie Arbitrażowym przy Konfederacji Lewiatan w Warszawie³⁸.

Istotną pozycję w sumie kosztów budowy MHP stanowi wystawa stała. W 2011 r. Muzeum ogłosiło i rozstrzygnęło konkurs na „Koncepcję plastyczno-przestrzenną ekspozycji stałej Muzeum Historii Polski”. W wyniku negocjacji z jego zwycięzcą³⁹ 7 listopada 2016 r. zawarto umowę na wykonanie dokumentacji projektowej ekspozycji, w której określono wynagrodzenie Projektanta na kwotę 7680 tys. zł, a termin opracowania projektu – na sierpień 2018 r. Do umowy zawarto osiem aneksów, które zwiększyły wynagrodzenie do 8653,2 tys. zł oraz wydłużyły termin do 30 września 2019 r. Jak wykazała kontrola NIK z 2022 r., Muzeum nie zapewniło terminowego sporządzenia i odbioru jej projektu wykonawczego. Co istotne, brak synchronizacji prac projektowych w odniesieniu do budynku i wystawy stałej spowodował wydłużenie terminu realizacji oraz wzrost kosztów prac w łącznej wysokości 6387,5 tys. zł⁴⁰. Na problem

³⁶ Uzasadnieniem zmiany postanowień zawartej umowy miały być następujące okoliczności: konieczność przeprojektowania płyty stropowej na poziomie +2 na potrzeby ekspozycji stałej; zmiany w dokumentacji projektowej odnośnie do zbrojenia ścian i stropów Hali Wystawy Stałej; konieczność uzupełnienia dokumentacji projektowej konstrukcji stalowej; czas akceptacji modelu schodów prefabrykowanych; zmiana dokumentacji projektowej dotyczącej konstrukcji wieszaków belek stalowych (płyty stropu +2); zmiany dokumentacji projektowej w obszarze pomieszczenia skarbcza; zmiany dokumentacji projektowej dotyczące ściany W025 na poziomie +2; zmiany dokumentacji projektowej odnośnie płyty stropowej na rzędnej +16,08 w osiach B-E/1-1; zmiany dokumentacji projektowej dotyczące głównej trybuny monolitycznej audytorium i instalacji wentylacyjno-klimatyzacyjnej; brak wyboru materiału na elewacje budynku; niesprzyjające warunki atmosferyczne.

³⁷ Sąd właściwy w sprawach sporów z udziałem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego, państwowych osób prawnych, osób prawnych z udziałem Skarbu Państwa lub państwowych osób prawnych oraz spółek kapitałowych z udziałem tych podmiotów utworzony na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z 15.12.2016 o Prokuraturze Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2100).

³⁸ Ugoda nie rozstrzyga kwestii: odpowiedzialności za opóźnienia, prawidłowości wykonania umowy, jakości dokumentacji projektowej, zasadności wzajemnych roszczeń finansowych.

³⁹ Konsorcjum: WWAA sp. z o.o. sp.k. w Warszawie i Platige Image SA w Warszawie; dalej Projektant.

⁴⁰ Suma obejmuje prace do wykonania przez generalnego wykonawcę w kwocie 4117,4 tys. zł, a także dokumentacji rewizyjnej oraz analizy wpływu wystawy stałej na projekt wykonawczy w wysokości 2270,1 tys. zł.

niedostosowania projektu wystawy stałej do projektu budynku, grożącym wzrostem kosztów inwestycji i roszczeniami finansowymi generalnego wykonawcy, zwróciło uwagę MKiDN w piśmie z 28 sierpnia 2019 r.⁴¹

Do zakończenia kontroli NIK z 2022 r. nie został wybrany wykonawca wystawy stałej. W zaktualizowanym planie postępowań o udzielenie zamówień na rok 2022 r. Muzeum wskazało m.in. zamówienie, którego przedmiot obejmował „Wykonanie robót budowlanych oraz wykonanie, zainstalowanie i uruchomienie elementów składających się na Wystawę Stałą Muzeum Historii oraz pozostałych powierzchni w Muzeum Historii Polski w Warszawie”, o orientacyjnej wartości 179 496 000 zł⁴².

Po kontroli w 2022 r. Izba oceniła, że budowa siedziby MHP nie była właściwie realizowana przez Muzeum, przy czym wynikało to zarówno z przyczyn od niego zależnych, jak i niezależnych. Nieprawidłowości w działaniach Muzeum polegały głównie na: niezapewnieniu synchronizacji prac projektowych budynku i wystawy stałej; niezapewnieniu terminowego sporządzenia i odbioru projektu wykonawczego wystawy stałej, niewłaściwym przygotowaniu i/lub przeprowadzeniu postępowań na wybór generalnego wykonawcy

inwestycji oraz wykonawcy wystawy stałej. NIK wskazała również, że Muzeum prawidłowo wydatkowało i rozliczało środki publiczne uzyskane na podstawie umów zawartych z Ministrem, których wysokość i przeznaczenie były zgodne z corocznie uzgadnianymi z nim programami inwestycji⁴³.

Podsumowanie

Przeprowadzone przez NIK kontrole wskazały na problemy, które wystąpiły w czasie budowy siedziby Muzeum. Jak w każdej inwestycji, także tej finansowanej z budżetu państwa, istotne znaczenie ma zapewnienie już na etapie planowania takiego finansowania, które pozwoli na jej realizację. Tego zabrakło. Dopiero w 2015 r., dziewięć lat po utworzeniu Muzeum, Rada Ministrów ustanowiła PW „Budowa MHP” mający zapewnić jej finansowanie w perspektywie dłuższej niż rok budżetowy. Jednak kontrole NIK wykazały problemy wynikające z przyjęcia niemożliwych do osiągnięcia założeń oraz długotrwałej, i przez to coraz droższej, a także niewłaściwej realizacji przedsięwzięcia inwestycyjno-budowlanego.

Nie można pominąć, że to w wyniku decyzji ówczesnej Prezes Rady Ministrów o zmianie lokalizacji siedziby Muzeum nastąpiło znaczne wydłużenie terminu

⁴¹ 25 marca 2019 r. Dyrektor Muzeum zwrócił się do Budimeksu z prośbą o przesunięcie frontu robót budowy płyty stropowej na poziomie +2, które planowano rozpocząć 25.3.2019, co wiązało się z koniecznością wzmocnienia płyty stropowej na ww. poziomie dla potrzeby powstania ekspozycji stałej. W odpowiedzi Budimeks poinformował, że wstrzymany zakres prac jest zakresem istotnym dla realizacji całości umowy i determinuje możliwość dalszej realizacji dużej grupy robót w oparciu o dotychczasową dokumentację projektową.

⁴² <https://muzhp.pl/files/upload/bip/2022/plan_zamowie___2022_aktualizacja1.pdf>

⁴³ Informacja o wynikach kontroli *Budowa...*, op.cit., s. 8. Ponadto NIK wskazała, że w związku z wydłużeniem terminu zakończenia inwestycji Muzeum ponosiło koszty związane z najmem powierzchni biurowych, magazynowych oraz wystawienniczych, które w latach 2020–2022 (do 30 czerwca) wyniosły 6,4 mln zł.

oddania inwestycji do użytku, a jej umiejscowienie na terenie kompleksu Cytadeli Warszawskiej oznaczało kolejne problemy, ponieważ był to teren przeznaczony na cele wojskowe. Już po badaniu w 2015 r. NIK zwróciła uwagę, że podjęcie decyzji o zmianie siedziby oznaczało zaprzeczenie efektów działań MHP związanych z poprzednią lokalizacją (tj. nad Trasą Łazienkowską), szacowanych na 6 mln zł⁴⁴. NIK wskazała wówczas na ryzyko niedochowania terminów wykonania poszczególnych etapów inwestycji określonych w PW „Budowa MHP” w związku ze złożonością tego procesu i wyznaczeniem terminu powstania siedziby stałej Muzeum na listopad 2019 r.⁴⁵ Warto zauważyć, że – jak wykazała kontrola NIK z 2022 r. – to ryzyko się ziściło. Ponadto Izba zwróciła uwagę na nieprzewidzenie w Ministerstwie analizy ryzyka dotyczącej m.in. wyboru konkretnych lokalizacji pod budowę muzeów, związanych np. z ukształtowaniem terenu, oraz wyboru projektów architektonicznych pod kątem ich złożoności i powierzchni, a zatem czynników wpływających na koszty inwestycji i późniejszego utrzymania placówek. W przypadku Muzeum, mimo finansowania z budżetu państwa od 2007 r. budowy jego siedziby, dopiero analiza dokumentacji geologicznej z grudnia 2013 r. wskazała, że należy przewidzieć prace zabezpieczające, mające na celu zniwelowanie negatywnego oddziaływania robót na stateczność skarpy, co powodowało wzrost kosztów budowy⁴⁶.

W Informacji o wynikach kontroli opracowanej po badaniu NIK z 2022 r. Izba sformułowała pod adresem Ministra wnioski dotyczące wypracowania mechanizmów mających na celu zapewnienie wykonywania inwestycji, polegających na budowie siedzib instytucji kultury (w tym muzeów), zgodnie z przyjętymi założeniami oraz podejmowania decyzji dotyczących założeń nadzorowanych programów wieloletnich w ramach i na podstawie stosownych uchwał Rady Ministrów, przyjętych zgodnie z art. 136 ust. 2 ustawy o finansach publicznych. Natomiast pod adresem Dyrektora Muzeum NIK sformułowała wniosek o wprowadzenie mechanizmów zapewniających: realizację zadań inwestycyjnych z zachowaniem terminów i kosztów, zgodnych z przyjętymi założeniami; egzekwowanie od stron zawieranych umów terminowej i rzetelnej realizacji zobowiązań; właściwe przygotowywanie i przeprowadzanie postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

Jak wskazano w załączniku do uchwały Rady Ministrów z 20 marca 2018 r., zmieniającej uchwałę w sprawie ustanowienia PW „Budowa MHP”, Muzeum powstało jako zwieńczenie prac programowych prowadzonych z udziałem wielu historyków i wybitnych postaci życia publicznego oraz jest jednym z najważniejszych przedsięwzięć polskiej polityki pamięci. Ma stać się ważną atrakcją turystyczną dla zwiedzających z kraju i z zagranicy, co pozytywnie wpłynie na wizerunek

⁴⁴ Informacja o wynikach kontroli *Budowa...*, op.cit., s. 9.

⁴⁵ Tamże, s. 28.

⁴⁶ Tamże, s. 28-29.

Polski. Roczna frekwencja w placówce, która ma szansę stać się jedną z najważniejszych i najlepiej rozpoznawalnych instytucji kultury w Polsce, może wynieść nawet 600 tys. osób⁴⁷. Natomiast w informacji z 6 marca 2023 r. zamieszczonej na stronie internetowej Ministerstwa podano, że Komisja Europejska zatwierdziła finansowanie przez Radę Ministrów (z budżetu MKiDN) budowy siedziby Muzeum kwotą 258,7 mln euro, co odpowiada całkowitym szacowanym kosztom realizacji projektu (ok. 1 214 106 000 zł wraz z wystawą stałą)⁴⁸. Oznacza to, że Muzeum Historii Polski będzie najprawdopodobniej najdroższą placówką tego typu w historii powstałą ze środków publicznych.

Choć finansowanie przez państwo takich inwestycji wpisuje się w konstytucyjną zasadę stania na straży

dziedzictwa narodowego⁴⁹, zawsze należy mieć na uwadze przepisy o dokonywaniu wydatków ze środków publicznych, w tym te dotyczące uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów, które w przypadku MHP nie zawsze były przestrzegane. Wypada wyrazić nadzieję, że końcowy efekt będzie wart tego wysiłku finansowego.

EWA MICHALSKA

doradca ekonomiczny,

ŁUKASZ RÓG

doradca prawny,

Departament Nauki, Oświaty

i Dziedzictwa Narodowego NIK

⁴⁷ Załącznik do uchwały Rady Ministrów z 20.3.2018, analiza popytu, s. 12.

⁴⁸ <<https://www.gov.pl/web/kultura/ke-zatwierdzila-2587-mln-euro-polskiej-pomocy-publicznej-na-budowe-muzeum-historii-polski>>

⁴⁹ Wyrażonej w art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 (Dz.U. nr 78, poz. 483, ze zm.).

Słowa kluczowe: Muzeum Historii Polski, MHP, budowa Muzeum Historii Polski, siedziba MHP, wystawa stała MHP

ABSTRACT:

Construction of the Museum of the Polish History – the Most Expensive Investment in the Area of Culture

The construction of the headquarters of the Museum of the Polish History (Polish: Muzeum Historii Polski) has become one of the longest investments in the area of culture financed from the state budget, and probably one of the most expensive. It took seventeen years from the establishment of the Museum in 2006 to the termination of the construction works in 2023, and the costs of the project implementation (including

the permanent exhibition) will exceed PLN 1.2 billion. By 2015, the support for the construction of the permanent headquarters of the Museum was provided through earmarked subsidies for financing or co-financing of the investment's costs. While in 2015, the Council of Ministers took a decision to create the multiannual programme "Construction of the Museum of the Polish History" that was modified three times (in 2017, in 2018 and in 2021). The initiative was audited by the Supreme Audit Office twice. In 2015, NIK conducted the audit "Construction of museums in Poland in the years 2007–2015" which examined, among others, the construction of the headquarters of the Museum of the Polish History. In 2022, NIK carried out the planned audit "Construction of the Museum of the Polish History", exclusively dedicated to this very investment. The question that defined the main objective of the audit read: "Was the construction of the headquarters and the permanent exhibition of the Museum of the Polish History properly prepared and realised?". The results of the audit, which covered the years 2016–2022 (by the date of terminating the proceedings) were presented in the post-audit statement approved by the President of NIK on 12 January 2023. The article presents the main findings of the audit, referring also to the 2015 results.

Ewa Michalska, economic advisor, **Łukasz Róg**, legal advisor, Department of Science, Education & National Heritage of NIK

Key words: Museum of the History of Poland, MHP, construction of the Museum of the History of Poland, headquarters of MHP, permanent exhibition of MHP